

Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Làm thế nào các Đại Bồ-tát biết rõ thật tướng của các pháp?

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Các Đại Bồ-tát quán tất cả pháp đều Không. Đây là biết rõ thật tướng của các pháp.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Thế nào là Đại Bồ-tát quán tất cả pháp đều Không?

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Các Đại Bồ-tát quán tự tướng của tất cả pháp đều Không. Đây là Đại Bồ-tát quán tất cả pháp đều Không.

Thiện Hiện nên biết! Các Đại Bồ-tát do quán tướng Không Tỳ-bát-xá-na, quán các pháp Không, đều không thấy có tự tánh của các pháp trụ ở trong ấy nên chứng đắc quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Vì sao? Vì quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề của chư Phật và tất cả pháp đều lấy vô tánh làm tự tánh. Đó là sắc uẩn cho đến thức uẩn đều lấy vô tánh làm tự tánh. Nói rộng cho đến tất cả hạnh Đại Bồ-tát, quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề của chư Phật cũng lấy vô tánh làm tự tánh. Vô tánh như vậy chẳng phải chư Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, Độc giác, Bồ-tát, các quả và hương của Thanh văn làm ra, cũng chẳng phải ai khác làm ra. Chỉ vì hữu tình đối với tất cả pháp chẳng biết, chẳng thấy như thật đều Không. Vì vậy, nên chúng Đại Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, dùng phương tiện thiện xảo tự mình đã hiểu biết rồi, vì các hữu tình mà giảng thuyết, khai thị, làm cho chúng xa lìa sự chấp trước, thoát khỏi sanh tử, được nhập Niết-bàn, an vui rốt ráo.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Nếu tất cả pháp đều lấy vô tánh làm tự tánh. Tự tánh như thế chẳng phải chư Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, Độc giác, Bồ-tát, Thanh văn v.v... làm ra, thì làm sao cho rằng các pháp có khác nhau, nói đây là địa ngục, bàng sanh, cõi quỷ, trời, người v.v... nhiều loại sai khác. Đây là trời Tứ đại thiên vương cho đến trời Phi

tướng phi phi tướng xứ và có phần vị của Tam thừa khác nhau. Do nghiệp như thế nói có địa ngục, do nghiệp như thế nói có bàng sanh, do nghiệp như thế nói có cõi quỷ, do nghiệp như thế nói có cõi người, có châu Thiệm-bộ, châu Thắng thân, châu Ngưu hóa, châu Câu-lô v.v... các thứ khác nhau, do nghiệp như thế nói có cõi trời, có trời Tứ đại thiên vương cho đến Phi tướng phi phi tướng xứ các thứ khác nhau, do nghiệp như thế nói có quả Dự lưu cho đến Độc giác, do nghiệp như thế nói có Bồ-tát và các đức Như Lai.

Bạch Thế Tôn! Pháp vô tánh chắc chắn không tác dụng, làm sao nói do nghiệp này nên sanh vào địa ngục? Như vậy, cho đến do nghiệp này nên sanh vào Phi tướng phi phi tướng xứ, và do nghiệp này mà đắc quả Dự lưu, nói rộng cho đến Độc giác Bồ-đề? Do nghiệp này nên nhập vào địa vị Bồ-tát hành đạo Bồ-tát? Do nghiệp này nên có thể chứng đắc trí nhất thiết trí, được gọi là Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, làm lợi ích an vui cho tất cả hữu tình?

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Đúng vậy! Đúng vậy! Đúng như lời ông nói. Trong pháp vô tánh không thể nói rằng các pháp khác nhau, không nghiệp, không quả, cũng không tác dụng. Chỉ vì phàm phu ngu muội không hiểu rõ Thánh pháp và Tỳ-nại-da, nên không như thật biết các pháp đều lấy vô tánh làm tánh, ngu si điên đảo tạo ra các nghiệp, theo nghiệp khác nhau mà thọ các loại thân. Nương theo phẩm loại thân khác nhau như thế nói có địa ngục, bàng sanh, cõi quỷ, người, chư thiên, cho đến Phi tướng phi phi tướng xứ. Vì muốn cứu độ những phàm phu ngu muội điên đảo như thế bị khổ sanh tử nên nói có phần vị khác nhau của Thánh pháp và Tỳ-nại-da. Nương vào phần vị này nói có quả Dự lưu cho đến Độc giác, Bồ-tát, Như Lai. Nhưng tất cả pháp tánh đều lấy vô tánh làm tự tánh. Trong pháp vô tánh thật không có pháp nào khác, không nghiệp, không quả, cũng không tác dụng, vì pháp vô tánh thường hằng vô tánh.

Lại nữa, nay Thiện Hiện! Như ông đã nói, pháp vô tánh chắc chắn không tác dụng. Như vậy, làm sao nói do nghiệp như thế được quả Dự lưu cho đến chứng đắc trí nhất thiết trí, được gọi là Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác làm lợi ích an vui cho tất cả hữu tình?

Thiện Hiện! Ý ông thế nào? Có phải sự tu đạo là vô tánh không? Các quả Dự lưu, Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác Bồ-đề, các đạo Bồ-tát, trí nhất thiết trí cũng là vô tánh không?

Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Đúng vậy! Đúng vậy! Sự tu đạo, nói rộng cho đến trí nhất thiết trí đều là vô tánh.

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Ý ông thế nào? Pháp vô tánh có thể đắc pháp vô tánh không?

Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Không được.

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Vô tánh và đạo, tất cả pháp này đều chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng, vô sắc, vô kiến, vô đối, nhất tướng, gọi là vô tướng. Phạm phu ngu muội đối với pháp vô tướng hư vọng phân biệt, vọng tưởng là hữu tướng, chấp trước các uẩn, các xứ, các giới; ở trong vô thường vọng sanh tướng là thường; ở trong các khổ vọng sanh tướng là vui; ở trong vô ngã vọng sanh tướng có ngã; ở trong bất tịnh vọng sanh tướng là tịnh. Ngu si điên đảo đối với pháp vô tánh chấp trước là hữu tánh v.v... Do nhân duyên này, các Đại Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, thành tựu phương tiện thiện xảo thù thắng, cứu vớt các loài hữu tình như thế xa lìa điên đảo hư vọng phân biệt, dùng phương tiện an lập họ trong pháp vô tướng, giúp họ siêng năng tu học, giải thoát sanh tử, chứng đắc Niết-bàn an vui rốt ráo.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Ví như có chút vật nhỏ là chơn thật, chẳng phải hư vọng, kẻ phạm phu ngu muội chấp trước nơi vật ấy rồi tạo ra các nghiệp. Do đó bị luân hồi trong các nẻo, không thể giải thoát khỏi sanh tử phải không? Và nếu không có chút vật nhỏ là chơn thật, chẳng phải hư vọng, thì làm sao kẻ phạm phu ngu muội chấp trước nơi vật chất ấy tạo ra các nghiệp để bị luân hồi trong các nẻo?

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Kẻ phạm phu ngu muội đã chấp trước các vật, cho đến không có chút mây may vật nhỏ nào là chơn thật, chẳng phải hư vọng, vì chấp trước vào đó nên tạo ra các nghiệp. Do nhân duyên này luân hồi trong các nẻo, không thể giải thoát các khổ sanh tử, chỉ vì điên đảo hư vọng chấp trước. Nay Ta vì ông mà nói rộng thí dụ, làm rõ nghĩa này để cho dễ hiểu, và những người có trí nhờ thí dụ này nên đối với nghĩa đã nói sẽ hiểu rõ một cách chính xác.

Nay Thiện Hiện! Ý ông thế nào? Trong mộng thấy có người thọ năm đục lặc, ví như trong mộng có chút phần nhỏ nào là thật thì có thể làm cho người kia thọ đục lặc không?

Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Không có. Trong mộng thấy người còn chẳng thật có, huống là thật sự có thể làm cho người ấy an trụ trong mộng thọ năm dục lạc.

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Ý ông thế nào? Ví như có pháp hoặc là hữu lậu, hoặc là vô lậu, hoặc là thế gian, hoặc là xuất thế gian, hoặc là hữu vi, hoặc là vô vi, chẳng phải như việc trong mộng đã thấy không?

Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Nhất định không có pháp hoặc là hữu lậu, hoặc là vô lậu, hoặc là thế gian, hoặc là xuất thế gian, hoặc là hữu vi, hoặc là vô vi chẳng phải như việc trong mộng đã thấy.

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Ý ông thế nào? Ở trong mộng có chơn thật qua lại trong các đường sanh tử không?

Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Không thật.

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Ý ông thế nào? Ở trong mộng có chơn thật tu đạo, nương sự tu đạo ấy có lìa tạp nhiễm, được thanh tịnh không?

Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Không thật. Vì sao? Vì mộng và thấy pháp đều chẳng có thật, chẳng phải có hoạt động, chẳng phải bị hoạt động tu đạo hay không, huống là nương vào sự tu đạo ấy có xa lìa tạp nhiễm và được thanh tịnh.

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Ý ông thế nào? Trong gương sáng v.v... được thấy các hình tượng là có thật sự, có thể theo đó tạo nghiệp, do đã tạo nghiệp sẽ bị đọa vào đường ác, hoặc sanh vào cõi trời, người, thọ các sự khổ, vui không?

Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Không thật. Bởi vì trong gương sáng được thấy các hình tượng đều không thật sự, chỉ gạt những trẻ khờ dại, nên làm sao có thể y vào đó để tạo nghiệp, rồi do nghiệp đã tạo sẽ đọa vào đường ác, hoặc sanh vào cõi trời, người, thọ các sự khổ vui.

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Ý ông thế nào? Các hình tượng đã hiện trong gương sáng, ví như hình tượng ấy có chơn thật tu đạo, nương vào sự tu đạo kia có lìa tạp nhiễm, được thanh tịnh không?

Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Không thật. Vì sao? Vì hình tượng đã hiện kia đều không thật, chẳng phải có hoạt động, chẳng phải bị hoạt động, tu đạo còn không có, huống là nương sự tu đạo ấy có lìa tạp nhiễm và được thanh tịnh.

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Ý ông thế nào? Trong các hang núi vọng ra những tiếng vang là có thật để y theo đó tạo nghiệp, rồi do nghiệp đã gây tạo sẽ bị đọa vào đường ác, hoặc sanh vào cõi trời, người, thọ các sự khổ vui không?

Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Không thật. Bởi vì trong các hang núi vọng ra những tiếng vang đều không thật, chỉ gạt những trẻ khờ dại nên làm sao có thể y vào đó để tạo nghiệp, rồi do nghiệp đã gây tạo sẽ bị đọa vào đường ác, hoặc sanh vào cõi trời, người, thọ các sự khổ vui.

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Ý ông thế nào? Ví như các tiếng vang có chơn thật tu đạo, nương vào sự tu đạo kia có lìa tạp nhiễm, được thanh tịnh không?

Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Không thật. Vì sao? Vì các tiếng vang trong hang núi đều không thật, chẳng phải có hoạt động, chẳng phải bị hoạt động, tu đạo còn không có, huống là nương sự tu đạo ấy có lìa tạp nhiễm và được thanh tịnh.

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Ý ông thế nào? Nước ở trong sóng nắng là có thật để y theo đó tạo nghiệp, rồi do nghiệp đã gây tạo sẽ bị đọa vào đường ác, hoặc sanh vào cõi trời, người, thọ các sự khổ vui không?

Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Không thật. Bởi vì nơi trong sóng nắng hiện ra nước đều không thật, chỉ gạt những trẻ khờ dại nên làm sao có thể y vào đó để tạo nghiệp, rồi do nghiệp đã gây tạo sẽ bị đọa vào đường ác, hoặc sanh vào cõi trời, người, thọ các sự khổ vui.

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Ý ông thế nào? Ví như sóng nắng hiện ra nước có chơn thật tu đạo, nương vào sự tu đạo kia có lìa tạp nhiễm, được thanh tịnh không?

Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Không thật. Vì sao? Vì ánh nắng và nước đều không thật, chẳng phải có hoạt động, chẳng phải bị hoạt động, tu đạo còn không có, huống là nương sự tu đạo ấy có lia tạp nhiễm và được thanh tịnh.

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Ý ông thế nào? Trong các ánh sáng hiện ra sắc tướng là có thật để y theo đó tạo nghiệp, rồi do nghiệp đã gây tạo sẽ bị đọa vào đường ác hoặc sanh vào cõi trời, người, thọ các sự khổ vui không?

Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Không thật. Bởi vì trong các ánh sáng hiện ra sắc tướng đều không thật sự, chỉ gạt những trẻ khờ dại nên làm sao có thể y vào đó để tạo nghiệp, rồi do nghiệp đã gây tạo sẽ bị đọa vào đường ác hoặc sanh vào cõi trời, người, thọ các sự khổ vui.

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Ý ông thế nào? Ví như các sắc tướng do ánh sáng hiện ra có chơn thật tu đạo, nương vào sự tu đạo kia có lia tạp nhiễm, được thanh tịnh không?

Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Không thật. Vì sao? Vì sắc tướng do ánh sáng hiện ra đều không thật, chẳng phải có hoạt động, chẳng phải bị hoạt động, tu đạo còn không có, huống là nương sự tu đạo ấy có lia tạp nhiễm và được thanh tịnh.

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Ý ông thế nào? Nhà huyền thuật biến hóa ra các đạo quân như quân voi, ngựa v.v... các thứ hình tượng là có thật để y theo đó tạo nghiệp, rồi do nghiệp đã gây tạo sẽ bị đọa vào đường ác, hoặc sanh vào cõi trời, người, thọ các sự khổ vui không?

Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Không thật. Bởi vì voi, ngựa v.v... được biến hóa ra đều không thật, chỉ gạt những trẻ khờ dại nên làm sao có thể y vào đó để tạo nghiệp, rồi do nghiệp đã gây tạo sẽ bị đọa vào đường ác, hoặc sanh vào cõi trời, người, thọ các sự khổ vui.

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Ý ông thế nào? Ví như việc huyền hóa có chơn thật tu đạo, nương vào sự tu đạo kia có lia tạp nhiễm, được thanh tịnh không?

Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Không thật. Vì sao? Vì voi, ngựa v.v... sự huyền hóa đều không thật sự, chẳng phải có hoạt động, chẳng phải bị hoạt động, tu đạo còn không có, huống là nương sự tu đạo ấy có lìa tạp nhiễm và được thanh tịnh.

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Ý ông thế nào? Những hóa thân do người biến hóa ra là có thật để y theo đó tạo nghiệp, rồi do nghiệp đã gây tạo sẽ bị đọa vào đường ác, hoặc sanh vào cõi trời, người, thọ các sự khổ vui không?

Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Không thật. Bởi vì các thân được biến hóa ra đều không thật sự, thì làm sao có thể y vào đó để tạo nghiệp, rồi do nghiệp đã gây tạo sẽ bị đọa vào đường ác, hoặc sanh vào cõi trời, người, thọ các sự khổ vui.

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Ý ông thế nào? Ví như hóa thân có chơn thật tu đạo, nương vào sự tu đạo kia có lìa tạp nhiễm, được thanh tịnh không?

Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Không thật. Vì sao? Vì thân được biến hóa ra đều không thật, chẳng phải có hoạt động, chẳng phải bị hoạt động, tu đạo còn không có, huống là nương sự tu đạo ấy có lìa tạp nhiễm và được thanh tịnh.

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Ý ông thế nào? Trong thành Tầm hương hiện ra nhiều loại vật là có thật để y theo đó tạo nghiệp, rồi do nghiệp đã gây tạo sẽ bị đọa vào đường ác, hoặc sanh vào cõi trời, người, thọ các sự khổ vui không?

Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Không thật. Bởi vì trong thành Tầm hương hiện ra nhiều loại vật đều không thật thì làm sao có thể y vào đó để tạo nghiệp, rồi do nghiệp đã gây tạo sẽ bị đọa vào đường ác, hoặc sanh vào cõi trời, người, thọ các sự khổ vui.

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Ý ông thế nào? Ví như các vật trong thành Tầm hương có chơn thật tu đạo, nương vào sự tu đạo kia có lìa tạp nhiễm, được thanh tịnh không?

Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Không thật. Vì sao? Vì các loại vật cũng như thành kia đều không thật, chẳng phải có hoạt động, chẳng phải bị hoạt động, tu đạo còn không có, huống là nương sự tu đạo ấy có lia tạp nhiễm và được thanh tịnh.

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Ý ông thế nào? Vì các loại vật cũng như thành kia đều không thật sự, chẳng phải có hoạt động, chẳng phải bị hoạt động, tu đạo còn không có, huống là nương sự tu đạo ấy có lia tạp nhiễm và được thanh tịnh.

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Ý ông thế nào? Ví như các pháp hoặc là hữu lậu, hoặc là vô lậu, hoặc là thế gian, hoặc là xuất thế gian, hoặc là hữu vi, hoặc là vô vi, chẳng phải như hình tượng, tiếng vang, sóng nắng, ảnh tượng trong ánh sáng, việc huyền hóa, vật loại trong thành Tâm hương ấy không?

Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Chẳng có. Bởi vì nhất định không có pháp hoặc là hữu lậu, hoặc là vô lậu, hoặc là thế gian, hoặc là xuất thế gian, hoặc là hữu vi, hoặc là vô vi, chẳng phải như hình tượng v.v...

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Ý ông thế nào? Trong đây thật có người tạp nhiễm, người thanh tịnh không?

Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Chẳng có. Trong ấy đều không thật có người tạp nhiễm, người thanh tịnh.

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Như người tạp nhiễm hoặc thanh tịnh thật vô sở hữu. Do nhân duyên này, tạp nhiễm và thanh tịnh cũng chẳng thật có. Vì sao? Vì các loài hữu tình trụ nơi ngã hay ngã sở đều hư vọng phân biệt, cho rằng có người tạp nhiễm và thanh tịnh. Do nhân duyên này cho rằng có tạp nhiễm và có thanh tịnh; chẳng phải thật có người thấy cho rằng có người tạp nhiễm và người thanh tịnh. Như người thật thấy biết không có người tạp nhiễm và người thanh tịnh. Như vậy, sự tạp nhiễm và thanh tịnh cũng không, vì tất cả pháp tự tướng đều Không.

Bấy giờ, Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Những người thấy thật không nhiễm, không tịnh, những người không thật thấy cũng không nhiễm, không tịnh. Vì sao? Vì tất cả pháp đều lấy vô tánh làm tự tánh.

Bạch Thế Tôn! Những người nói thật không nhiễm, không tịnh, những người nói không thật cũng không nhiễm, không tịnh. Vì sao? Vì tất cả pháp đều lấy vô tánh làm tự tánh.

Bạch Thế Tôn! Pháp không tự tánh không nhiễm, không tịnh, pháp có tự tánh cũng không nhiễm, không tịnh. Các pháp không tự tánh, có tự tánh cũng không nhiễm, không tịnh. Vì sao? Vì tất cả pháp đều lấy vô tánh làm tự tánh.

Bạch Thế Tôn! Nếu người thật thấy và người nói thật không nhiễm, không tịnh, người không thật thấy và người không nói thật cũng không nhiễm, không tịnh thì tại sao lúc Thế Tôn lại nói có pháp thanh tịnh?

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Ta nói tánh bình đẳng của tất cả pháp tức là pháp thanh tịnh.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Tánh bình đẳng của tất cả pháp là thế nào?

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Các pháp chơn như, nói rộng cho đến cảnh giới bất tư nghì, Như Lai dù ra đời hoặc không ra đời thì tánh tướng vẫn thường trụ. Đây gọi là tất cả tánh bình đẳng của tất cả pháp. Tánh bình đẳng này gọi là pháp thanh tịnh. Ở đây nương vào thế tục nói là thanh tịnh, chẳng nương vào thắng nghĩa. Vì sao? Vì trong thắng nghĩa để không có phân biệt, cũng không hý luận, dứt tất cả danh tự và ngôn ngữ, nên không thể nói là có nhiễm hoặc có tịnh.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Nếu tất cả pháp đều như cảnh mộng, nói rộng cho đến như thành Tầm hương, tuy hiện ra tựa như có nhưng không thật sự, thì làm sao Đại Bồ-tát nương vào pháp chẳng thật có, phát tâm đạt đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, phát thệ nguyện: “Ta phải viên mãn bố thí v.v... sáu pháp Ba-la-mật-đa. Nói rộng cho đến ta phải viên mãn ba mươi hai tướng, tám mươi vẻ đẹp. Ta phải phát sanh vô lượng ánh sáng soi chiếu vô biên thế giới khắp mười phương. Ta phải phát sanh âm thanh vi diệu vô biên thế giới vang khắp mười phương, tùy theo tâm và tâm sở pháp của các hữu tình hiểu rõ các pháp khác nhau rồi, vì họ thuyết giảng các pháp môn vi diệu, làm cho họ siêng năng tu học, tùy chỗ thích ứng đều được các việc lợi ích.”

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Ý ông thế nào? Ông đã nói các pháp có giống như cảnh trong mộng cho đến như thành Tầm hương không?

Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Đúng vậy! Đúng vậy! Nhưng con còn nghi ngờ. Nếu tất cả pháp như mộng cho đến như thành Tầm hương đều không thật sự, thì làm sao Đại Bồ-tát khi hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa phát thệ nguyện vững chắc: Ta sẽ viên mãn tất cả Phật pháp, làm lợi ích an vui cho vô lượng hữu tình. Chẳng phải như trong mộng đã thấy, nói rộng cho đến như thành Tầm hương hiện ra các loại vật, nên hành bố thí cho đến Bát-nhã ba-la-mật-đa, huống là có thể viên mãn. Nói rộng cho đến ba mươi hai tướng, tám mươi vẻ đẹp cũng nói như vậy, chẳng phải như trong mộng đã thấy, nói rộng cho đến như thành Tầm hương hiện ra các loại vật nên thành tựu tất cả sở nguyện về nghiệp. Tất cả pháp khác cũng như vậy, đều chẳng phải thật?

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Đúng vậy! Đúng vậy! Đúng như lời ông nói. Pháp còn chẳng thật có, huống tu hành bố thí v.v... sáu pháp Ba-la-mật-đa, huống là có thể viên mãn. Nói rộng cho đến ba mươi hai tướng, tám mươi vẻ đẹp, pháp còn chẳng thật có, huống là thành tựu sở nguyện sự nghiệp, cũng không thể chứng đắc trí nhất thiết trí.

Lại nữa, này Thiện Hiện! Sáu pháp Ba-la-mật-đa như bố thí v.v... và vô lượng, vô biên các Phật pháp khác đều chẳng thật có, nên không thể chứng đắc trí nhất thiết trí.

Thiện Hiện nên biết! Tất cả các pháp như vậy đều do tư duy tạo tác. Các pháp do tư duy tạo tác đều không thể chứng được trí nhất thiết trí.

Lại nữa, này Thiện Hiện! Các pháp như thế đối với đạo Bồ-đề tuy có thể phát sanh, nhưng đối với quả ấy không thể giúp ích được. Bởi vì các pháp này không sanh, không diệt, không thật tướng. Các Đại Bồ-tát từ lúc mới phát tâm, tuy phát sanh các thiện pháp thù thắng, đó là tu bố thí cho đến Bát-nhã ba-la-mật-đa, nói rộng cho đến trí nhất thiết tướng, nhưng biết tất cả đều như cảnh trong mộng, nói rộng cho đến như thành Tầm hương thật vô sở hữu.

Lại nữa, này Thiện Hiện! Các pháp như thế tuy chẳng thật có, nếu chẳng viên mãn thì nhất định không thể thành thực hữu tình, trang nghiêm thanh tịnh cõi Phật, cũng không thể chứng đắc trí nhất thiết trí. Nghĩa là nếu Đại Bồ-tát chẳng viên mãn bố thí v.v... sáu pháp Ba-la-mật-đa, nói rộng cho đến trí nhất thiết tướng thì nhất định không thể thành thực hữu tình, trang nghiêm thanh tịnh cõi Phật, cũng không thể chứng được trí nhất thiết trí.

Lại nữa, này Thiện Hiện! Các Đại Bồ-tát này khi hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, theo sự tu hành an trụ vào tất cả thiện pháp đều như thật biết như mộng cho đến như thành Tâm hương. Nghĩa là Đại Bồ-tát tu hành sáu pháp Ba-la-mật-đa như bố thí v.v... , nói rộng cho đến trí nhất thiết tướng, thì có thể như thật biết như mộng cho đến như thành Tâm hương. Nếu thành thực hữu tình, trang nghiêm thanh tịnh cõi Phật và cầu chứng đắc trí nhất thiết trí thì cũng có thể như thật biết như mộng cho đến như thành Tâm hương, cũng như thật biết tâm hành khác nhau của các loài hữu tình như mộng cho đến như thành Tâm hương.

Lại nữa, này Thiện Hiện! Các Đại Bồ-tát này khi hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, đối với tất cả pháp không chấp là có, không chấp là không. Nếu vì chấp như thế nên chứng đắc trí nhất thiết trí, thì cũng biết pháp kia như mộng cho đến như thành Tâm hương, không chấp có, không chấp không. Vì sao? Vì bố thí v.v... sáu pháp Ba-la-mật-đa, nói rộng cho đến trí nhất thiết tướng đều không thể chấp. Hoặc là không thể chấp pháp hữu lậu, hoặc pháp vô lậu, hoặc pháp thế gian, hoặc pháp xuất thế gian, hoặc pháp hữu vi, hoặc pháp vô vi.

Đại Bồ-tát này biết tất cả pháp không thể chấp rồi cầu đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Vì sao? Vì tất cả pháp đều không thể chấp, đều không thật sự. Như mộng cho đến như thành Tâm hương là pháp không thể chấp, không thể chứng đắc pháp không thể chấp. Nhưng vì các hữu tình đối với pháp như thế không biết, không thấy. Đại Bồ-tát vì muốn lợi ích cho các hữu tình kia, nên cầu đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Lại nữa, này Thiện Hiện! Đại Bồ-tát này từ lúc mới phát tâm, không vì thân mình, không vì việc gì khác, chỉ vì muốn làm lợi ích cho tất cả hữu tình nên tu hành bố thí cho đến Bát-nhã ba-la-mật-đa. Không vì mình, không vì việc gì khác, chỉ vì muốn làm lợi ích cho các hữu tình mà cầu đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Lại nữa, này Thiện Hiện! Các Đại Bồ-tát này khi hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, thấy những kẻ ngu si ở trong phi ngã tướng là có ngã, đối với chẳng phải người thấy tướng người thấy. Đại Bồ-tát này thấy việc này rồi sanh lòng thương xót, dùng phương tiện dạy bảo, dẫn dắt làm cho lia điên đảo, vọng tưởng chấp trước, an trụ trong thế giới vô tướng cam lồ. Trụ trong trường hợp này rồi không còn phát sanh tướng ngã cho đến tướng về người thấy. Bây giờ, tất cả sự dao động, tán loạn, hý luận, phân biệt không còn hiện hành, tâm được an trụ nơi vắng lặng, đạm bạc, không hý luận.

Thiện Hiện nên biết! Đại Bồ-tát này do phương tiện hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa này, nên tự mình đối với các pháp không bị chấp trước, cũng có thể dạy người khác đối với tất cả pháp không bị chấp trước. Đây là nương vào thế tục, chẳng nương vào thắng nghĩa.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Khi Phật chứng quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, Phật pháp đã đắc được là nương vào thế tục nói gọi là đắc, hay nương vào thắng nghĩa nói gọi là đắc?

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Đây là nương vào thế tục, chẳng nương vào thắng nghĩa. Nếu nương vào thắng nghĩa có thể đắc sở đắc đều là bất khả đắc. Vì sao? Vì nếu cho rằng người này đắc pháp như vậy thì có sở đắc. Người nào có sở đắc thì chấp có hai. Người nào chấp có hai, không thể đắc quả, cũng không hiện quán.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Nếu chấp có hai thì không thể đắc quả, cũng không hiện quán. Như vậy, người chấp không hai, có thể đắc quả và hiện quán không?

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Người nào chấp có hai không thể đắc quả, cũng không hiện quán. Người chấp không hai cũng lại như vậy, do còn có sự chấp trước. Như chấp có hai, hoặc chấp không hai, không chấp không hai, thì gọi là đắc quả, cũng gọi hiện quán. Vì sao? Vì do đây mà chấp nên có thể đắc quả, cũng có hiện quán, và do kia chấp nên không thể đắc quả, cũng không hiện quán, đều là hý luận. Vì chẳng phải trong tất cả pháp tánh bình đẳng có các hý luận. Nếu lìa hý luận mới được gọi là pháp tánh bình đẳng.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Nếu tất cả pháp đều lấy vô tánh làm tự tánh, thì trong đây những pháp gì là pháp tánh bình đẳng?

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Đối với chỗ nào không có hữu tánh, không có vô tánh, cũng không thể nói là tánh bình đẳng, thì như vậy mới gọi là pháp tánh bình đẳng.

Thiện Hiện nên biết! Pháp tánh bình đẳng đã không thể nói, cũng không thể biết, trừ tánh bình đẳng, không có pháp có khả đắc, lìa tất cả pháp, không có tánh bình đẳng.

Thiện Hiện nên biết! Phạm phu hay Thánh giả đều không thể hành pháp tánh bình đẳng, vì đó chẳng phải là cảnh giới của họ.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Pháp tánh bình đẳng có phải là cảnh giới của Phật đã hành động không?

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Tất cả Thánh giả đều không thể hành pháp tánh bình đẳng, cũng không thể chứng, nghĩa là những bậc Dự lưu cho đến Độc giác, hoặc các Bồ-tát, hoặc các Như Lai đều không thể đem pháp tánh bình đẳng làm cảnh giới sở hành. Trong đây tất cả hý luận phân biệt đều không hành.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Như Lai đối với các pháp đều được tự tại, vậy tại sao cho rằng pháp tánh bình đẳng chẳng phải là cảnh giới sở hành của Như Lai?

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Như Lai đối với pháp dù được tự tại, nhưng vì tánh bình đẳng cùng với Phật có khác, nên nói là cảnh giới sở hành của Phật. Còn nếu tánh bình đẳng cùng với Phật không khác, thì làm sao nói được Phật sở hành cảnh giới kia?

Thiện Hiện nên biết! Nếu pháp tánh bình đẳng của phàm phu cho đến pháp tánh bình đẳng của Như Lai đều đồng nhất tướng, thì gọi là vô tướng, là nhất tánh bình đẳng, không hai, không riêng khác; nên không thể nói đây là pháp tánh bình đẳng của phàm phu, nói rộng cho đến đây là pháp tánh bình đẳng của Như Lai. Đối với nhất tánh bình đẳng này, các tánh bình đẳng đã bất khả đắc; ở trong ấy tướng sai biệt của phàm phu hay Thánh giả cũng bất khả đắc.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Nếu trong tất cả pháp tánh bình đẳng có các tướng khác nhau đều bất khả đắc, thì các phàm phu và Dự lưu v.v... pháp và hữu tình cũng không khác nhau?

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Đúng vậy! Đúng vậy! Đúng như lời ông nói, ở trong tất cả pháp tánh bình đẳng của phàm phu, Thánh giả, pháp và hữu tình đều không khác nhau.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Nếu trong tất cả pháp tánh bình đẳng của phàm phu, Thánh giả, pháp và hữu tình đều không khác nhau, thì tại sao lại có Tam bảo xuất hiện ở thế gian? Lại có Phật, Pháp, Tăng không khác nhau?

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Ý ông thế nào? Phật, Pháp, Tăng bảo cùng với tánh bình đẳng có khác nhau không?

Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Như theo con hiểu nghĩa Phật này thì Phật, Pháp, Tăng bảo cùng tánh bình đẳng đều không khác nhau. Vì sao? Vì Phật, Pháp, Tăng bảo cùng tánh bình đẳng, tất cả như vậy đều chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng, vô sắc, vô kiến, vô đối, nhất tướng gọi là vô tướng. Nhưng vì chư Như Lai đối với pháp vô tướng dùng phương tiện thiện xảo thành lập các pháp và hữu tình danh tướng khác nhau, đó là phàm phu và pháp, cho đến đây là Như Lai và pháp?

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Đúng vậy! Đúng vậy! Đúng như lời ông nói. Chư Phật đối với pháp, dùng phương tiện thiện xảo thành lập các pháp và hữu tình danh tướng khác nhau.

Lại nữa, nay Thiện Hiện! Ý ông thế nào? Nếu Phật không chứng quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, giả sử có chứng nhưng nếu không vì hữu tình lập ra các pháp, các loại danh tướng khác nhau, thì làm sao các loài hữu tình có thể tự biết đây là địa ngục, nói rộng cho đến đây là Phi tướng phi phi tướng xứ, đây là sắc, thọ, tướng, hành, thức uẩn, nói rộng cho đến trí nhất thiết tướng, đây là tất cả tướng diệu nguyện trí, đây là trí nhất thiết trí, đây là Tam bảo, đây là Tam thừa? Các loài hữu tình đối với danh tướng khác nhau như vậy có thể tự biết được không?

Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Không biết. Nếu Phật không vì hữu tình mà lập ra danh tướng khác nhau như vậy thì các loài hữu tình không thể tự biết được.

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Vì vậy nên chư Phật đối với pháp vô tướng dùng phương tiện thiện xảo, tuy vì hữu tình mà lập ra các loại danh tướng khác nhau nhưng ở trong pháp tánh bình đẳng đều không bị rối loạn.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Chư Phật đối với pháp tánh bình đẳng đều không dao động, còn phàm phu cho đến Bồ-tát ở trong pháp tánh bình đẳng cũng không bị rối loạn sao?

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Đúng vậy! Đúng vậy! Vì tất cả pháp và các hữu tình đều chẳng vượt ra khỏi tánh bình đẳng. Nên biết tánh bình

đẳng của chơn như, nói rộng cho đến cảnh giới bất tư nghi cũng lại như vậy, các pháp của phàm phu và Thánh giả cùng với cảnh giới chơn như đều không khác nhau.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Nếu các phàm phu và các Thánh giả cùng tất cả pháp tánh bình đẳng đều không khác nhau thì làm cho tất cả pháp và các hữu tình có tướng khác nhau nên tánh cũng phải khác, và pháp tánh cũng phải khác. Nghĩa là tướng của sắc uẩn v.v... có khác nên tánh cũng phải khác, nói rộng cho đến tướng hữu vi, vô vi có khác nên tánh cũng phải khác.

Bạch Thế Tôn! Các pháp như vậy nên tánh khác nhau thì pháp tánh cũng phải khác nhau, như vậy làm sao đối với các pháp, các tướng khác nhau này có thể an lập pháp tánh vào nhất tướng?

Các Đại Bồ-tát khi hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, làm sao không phân biệt pháp và hữu tình có các loại tánh riêng biệt. Nếu chẳng phân biệt pháp và hữu tình có các loại tánh riêng biệt thì thật ra không thể hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa.

Nếu không thể hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, thì thật ra không thể từ địa vị Bồ-tát này đến địa vị Bồ-tát kia được.

Nếu nhất định không thể từ địa vị Bồ-tát này đến địa vị Bồ-tát kia thì không thể nhập vào Chánh tánh ly sanh của Bồ-tát.

Nếu nhất định không thể nhập vào Chánh tánh ly sanh của Bồ-tát thì không thể vượt qua các địa vị Thanh văn, Độc giác.

Nếu nhất định không thể vượt qua các địa vị Thanh văn, Độc giác thì không thể viên mãn thần thông Ba-la-mật-đa.

Nếu nhất định không thể viên mãn thần thông Ba-la-mật-đa thì không thể tự tại du hý với các thần thông.

Nếu nhất định không thể tự tại du hý với các thần thông thì không thể viên mãn bố thí cho đến Bát-nhã ba-la-mật-đa.

Nếu nhất định không thể viên mãn bố thí cho đến Bát-nhã ba-la-mật-đa thì không thể từ cõi Phật này đến cõi Phật khác, gần gũi cúng dường chư Phật Thế Tôn.

Nếu nhất định không thể từ cõi Phật này đến cõi Phật khác, gần gũi cúng dường chư Phật Thế Tôn, thì không thể lắng nghe, thọ trì chánh pháp với chư Phật và trông các căn lành.

Nếu nhất định không thể lắng nghe, thọ trì chánh pháp với chư Phật và trông các căn lành thì không thể thành thực hữu tình, trang nghiêm thanh tịnh cõi Phật.

Nếu nhất định không thể thành thực hữu tình, trang nghiêm thanh tịnh cõi Phật, thì làm sao có thể chứng đắc trí nhất thiết trí, vận chuyển pháp luân vi diệu, độ chúng hữu tình?

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Như ông đã nói, nếu các phàm phu và các Thánh giả cùng tất cả pháp tánh bình đẳng không khác nhau, làm cho tất cả pháp, các hữu tình có tướng khác nhau nên tánh cũng phải khác nhau và pháp tánh cũng phải khác nhau. Thế thì làm sao đối với các pháp, các tướng khác nhau này có thể an lập pháp tánh vào nhất tướng? Các Đại Bồ-tát khi hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, làm sao chẳng phân biệt pháp và hữu tình có tánh riêng biệt? Ý ông thế nào? Pháp tánh của sắc uẩn là Không tánh phải không? Pháp tánh của thọ, tưởng, hành, thức uẩn là Không tánh phải không? Nói rộng cho đến pháp tánh của hữu vi là Không tánh phải không? Pháp tánh của vô vi là Không tánh phải không?

Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Đúng vậy! Đúng vậy! Tất cả pháp tánh đều là Không tánh.

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Ý ông thế nào? Ở trong Không tánh, có tướng khác của pháp v.v... là có thể đắc không? Đó là tướng khác của sắc uẩn là có thể đắc không? Tướng khác của thọ, tưởng, hành, thức uẩn là có thể đắc không? Nói rộng cho đến tướng khác của pháp hữu vi là có thể đắc không? Tướng khác của pháp vô vi là có thể đắc không?

Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Không đắc. Tất cả tướng khác ở trong Không tánh đều bất khả đắc.

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Do vậy nên biết, pháp tánh bình đẳng chẳng phải là phàm phu, cũng chẳng phải là phàm phu. Nói rộng cho đến chẳng phải là chư Phật, cũng chẳng phải là chư Phật. Pháp tánh bình đẳng chẳng phải là sắc uẩn, cũng chẳng phải là sắc uẩn; chẳng phải thọ, tưởng, hành, thức uẩn, cũng chẳng phải là thọ, tưởng, hành, thức uẩn. Nói rộng cho đến chẳng phải là pháp hữu vi, cũng chẳng phải là pháp hữu vi; chẳng phải là pháp vô vi, cũng chẳng phải là pháp vô vi.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Pháp tánh bình đẳng là hữu vi hay vô vi?

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Pháp tánh bình đẳng chẳng phải là hữu vi, chẳng phải là vô vi. Nhưng lia pháp hữu vi, pháp vô vi bất khả đắc; lia pháp vô vi, pháp hữu vi cũng bất khả đắc.

Thiện Hiện nên biết! Trong giới hữu vi, hoặc giới vô vi, hai giới như vậy đều chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng, vô sắc, vô kiến, vô đối, nhất tướng gọi là vô tướng. Chư Phật Thế Tôn nương vào thế tục mà nói, chẳng nương vào thắng nghĩa. Vì sao? Vì chẳng phải trong thắng nghĩa có được thân hành, ngữ hành, ý hành; nhưng chẳng lia thân hành, ngữ hành, ý hành mà có được thắng nghĩa. Tức là pháp tánh bình đẳng của pháp hữu vi và pháp vô vi gọi là thắng nghĩa, chẳng phải lia tất cả hữu vi, vô vi mà có thắng nghĩa khác. Vì vậy nên Đại Bồ-tát khi hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, chẳng rối loạn thắng nghĩa mà hành hạnh Đại Bồ-tát, thành thực hữu tình, trang nghiêm thanh tịnh cõi Phật, có thể mau chứng đắc trí nhất thiết trí, trong đời vị lai làm lợi ích cho hữu tình.

Bấy giờ, Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Nếu tánh bình đẳng của các pháp v.v... bản tánh đều Không, bản tánh Không này đối với tất cả pháp đều chẳng phải làm, cũng chẳng phải bị làm, thì Đại Bồ-tát khi hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa làm sao chẳng rối loạn thắng nghĩa, đem bốn nhiếp sự làm lợi ích cho hữu tình?

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Đúng vậy! Đúng vậy! Đúng như lời ông nói. Tánh bình đẳng của tất cả pháp v.v... bản tánh đều Không. Bản tánh Không này đối với pháp hữu vi đều chẳng phải làm, cũng chẳng phải bị làm, nhưng các Đại Bồ-tát có thể vì hữu tình mà đem bốn nhiếp sự làm lợi ích lớn. Các hữu tình nào tự biết các pháp bản tánh đều Không, thì Phật cũng như Bồ-tát không thị hiện thân thông làm việc hy hữu, tức là ở trong các pháp bản tánh Không, tuy không bị rối loạn nhưng làm cho hữu tình xa lìa các hư vọng phân biệt, trụ vào các pháp Không, thoát khỏi sanh tử.

Nghĩa là làm cho hữu tình xa lìa tướng ngã, nói rộng cho đến tướng về người thấy.

Cũng làm cho hữu tình xa lìa tướng sắc cho đến tướng thức.

Cũng làm cho hữu tình xa lìa tướng nhãn xứ cho đến tướng ý xứ.

Cũng làm cho hữu tình xa lìa tướng sắc xứ cho đến tướng pháp xứ.

Cũng làm cho hữu tình xa lìa tướng nhãn giới cho đến tướng ý giới.

Cũng làm cho hữu tình xa lìa tướng sắc giới cho đến tướng pháp giới.

Cũng làm cho hữu tình xa lìa tướng nhãn thức giới cho đến tướng ý thức giới.

Cũng làm cho hữu tình xa lìa tướng nhãn xúc cho đến tướng ý xúc.

Cũng làm cho hữu tình xa lìa tướng các thọ do nhãn xúc làm duyên sanh ra, cho đến tướng các thọ do ý xúc làm duyên sanh ra.

Cũng làm cho hữu tình xa lìa địa giới cho đến tướng thức giới.

Cũng làm cho hữu tình xa lìa tướng nhân duyên cho đến tướng tăng thượng duyên.

Cũng làm cho hữu tình xa lìa các pháp theo duyên sanh ra.

Cũng làm cho hữu tình xa lìa vô minh cho đến lão tử.

Cũng làm cho hữu tình xa lìa pháp hữu lậu, vô lậu.

Cũng làm cho hữu tình xa lìa pháp thế gian, xuất thế gian.

Cũng làm cho hữu tình xa lìa pháp hữu vi, vô vi.

Đã làm cho hữu tình xa lìa các tướng rồi, an trụ vào giới vô vi, giải thoát tất cả sanh, lão, bệnh, tử. Giới vô vi ấy tức là các pháp Không, nương theo thế tục gọi là giới vô vi.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Vì Không nào mà nói các pháp Không?

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Vì sắc cho đến trí nhất thiết trí đều tánh Không, nên nói các pháp Không. Lại nữa, này Thiện Hiện! Ý ông thế nào? Như thân biến hóa lại hóa làm các việc, đây là sự thật nhưng chẳng phải là không sao?

Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Không thật. Các sự biến hóa ra đều không thật, tất cả đều Không.

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Sự biến hóa ra cùng với Không, hai pháp như vậy chẳng hợp, chẳng tan. Hai pháp này đều lấy Không Không cho nên Không, chẳng nên phân biệt là Không, là biến hóa. Vì sao? Vì chẳng phải trong Không tánh có Không, có biến hóa. Hai việc ấy có thể đắc, vì tất cả pháp hoàn toàn là Không.

Lại nữa, này Thiện Hiện! Không có sắc cho đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề của chư Phật đều chẳng phải người biến hóa. Những kẻ biến hóa này đều là Không.

Lại nữa, này Thiện Hiện! Nương vào pháp như vậy lập ra con người. Đó gọi là phàm phu, Thanh văn, Độc giác, Bồ-tát, Như Lai đều là sự biến hóa, những người được biến hóa này đều là Không.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Uẩn, xứ, giới v.v... các pháp thế gian và các hữu tình có thể đều là sự biến hóa. Bốn niệm trụ v.v... pháp xuất thế gian và các hữu tình cũng là biến hóa sao?

Phật dạy:

- Này Thiện Hiện! Tất cả pháp thế gian và xuất thế gian v.v... đều là sự biến hóa. Nhưng ở trong ấy có hóa Thanh văn, có hóa Độc giác, có hóa Bồ-tát, có hóa Như Lai, có hóa phiền não, có hóa các nghiệp. Do nhân duyên này, Ta nói tất cả pháp đều như huyễn hóa, bình đẳng không khác nhau.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Có sự đoạn quả đó là quả Dự lưu, quả Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác, Như Lai đoạn trừ vĩnh viễn sự tương tục của tập khí phiền não cũng đều là sự biến hóa chứ?

Phật dạy:

- Này Thiện Hiện! Các pháp như vậy nên cùng hai tướng sanh diệt tương ưng cũng đều là sự biến hóa.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Pháp nào chẳng phải là biến hóa?

Phật dạy:

- Này Thiện Hiện! Nếu pháp nào chẳng tương ưng với sanh diệt, thì pháp này là chẳng biến hóa.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Pháp nào chẳng tương ưng với sanh diệt?

Phật dạy:

- Này Thiện Hiện! Đó là pháp chẳng đối gạt, tức là Niết-bàn. Pháp này chẳng tương ưng với sanh diệt.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Như Ngài đã dạy: Pháp tánh bình đẳng tất cả đều Không, không có người hoạt động, không hai, cũng không có chút pháp nào chẳng phải tự tánh Không. Vậy thì làm sao có thể nói Niết-bàn chẳng biến hóa?

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Đúng vậy! Đúng vậy! Đúng như lời ông nói, không có chút pháp nào chẳng phải tự tánh Không. Tự tánh Không này chẳng phải do Thanh văn tạo tác, chẳng phải do Độc giác tạo tác, chẳng phải do Bồ-tát tạo tác, chẳng phải do chư Phật tạo tác, cũng chẳng phải có ai tạo tác. Có Phật hay không Phật, tự tánh vẫn thường Không. Đây tức là Niết-bàn. Vì vậy, nên Ta nói Niết-bàn chẳng biến hóa, chứ chẳng phải thật có pháp gọi là Niết-bàn, có thể nói không sanh, không diệt, không biến hóa.

Lại nữa, nay Thiện Hiện! Hàng Bồ-tát mới học nghe tất cả pháp đều hoàn toàn Không, cho đến Niết-bàn cũng đều như biến hóa, sanh lòng sợ hãi, không thể tu thiện pháp, nên Ta vì họ mà nói: Nếu pháp chẳng tương ưng với sanh diệt, thì pháp này chẳng biến hóa, chứ chẳng phải riêng thật có Niết-bàn, chẳng Không.

Bấy giờ, Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Làm thế nào Ngài dùng phương tiện giáo giới dạy bảo cho các Đại Bồ-tát mới phát tâm quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, làm cho họ biết các pháp bản tánh thường Không, nghe các pháp hoàn toàn Không mà chẳng sanh sợ hãi?

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Chẳng lẽ tất cả pháp trước có sau không, chẳng phải bản tánh Không. Nhưng tất cả pháp trước đã chẳng có, sau cũng chẳng không, bản tánh thường Không, không bị sợ hãi, nên mới giáo giới dạy bảo các Đại Bồ-tát mới phát tâm quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề như vậy, làm cho họ biết các pháp bản tánh thường Không, nghe pháp hoàn toàn Không vui mừng tín thọ.

Khi đức Bạc-già-phạm thuyết kinh này rồi, vô lượng chúng Đại Bồ-tát và các Thanh văn, người chẳng phải người v.v... cùng tất cả đại chúng nghe Phật thuyết đều rất vui mừng, tín thọ phụng hành.

Quyển thứ 537

HẾT